

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

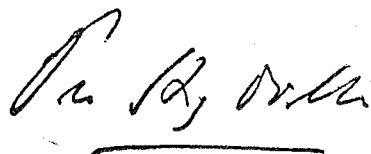
Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

18. marts 2004

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg 18. marts 2004 – dagsordenspunkt ekstraordinært rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 19. marts 2004 – vedlægges Justitsministeriets notat om det punkt, der forventes optaget på dagsordenen.

P. B. Olsen

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 18. marts 2004
Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2004-1661/1-0071
Dok.: FST21380

Aktuelt notat til brug for det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 19. marts 2004.

Side:

2-8 Dagsordenspunkt 1 Bekæmpelse af terrorisme.

Dagsordenspunkt 1: Bekæmpelse af terrorisme.

Nyt notat.

1. Baggrund.

I lyset af de voldsomme terrorhandlinger i Madrid den 11. marts 2004 er der blandt EU-landene indledt overvejelser om, hvorledes man yderligere kan styrke det eksisterende samarbejde om bekæmpelse af terrorisme.

EU har siden den 11. september 2001 iværksat en række initiativer med henblik på at udbygge og styrke samarbejdet om international terrorbekæmpelse.

På baggrund af terrorangrebene i USA den 11. september 2001 blev der afholdt et ekstraordinært møde i Rådet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001, hvor Rådet vedtog en række konklusioner vedrørende initiativer som led i en styrkelse af indsatsen mod terrorisme.

Endvidere blev der afholdt et ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd den 21. september 2001, hvor det blev besluttet, at bekæmpelsen af terrorisme mere end nogensinde skal være et højt prioriteret mål for Den Europæiske Union. Det Europæiske Råd vedtog samtidig en handlingsplan om styrket politimæssig og retligt samarbejde, og på baggrund af denne handlingsplan blev der udarbejdet en køreplan.

Bekæmpelse af international terrorisme var en prioritet for det danske EU-formandskab, og køreplanen er senest opdateret den 14. november 2002 under dansk formandskab.

Terrorbekæmpelsen er fortsat et meget højt prioriteret område i EU-samarbejdet, og under det irske formandskab er arbejdet med en opdatering af handlingsplanen for bekæmpelse af terrorisme iværksat. Formandskabet har således udfærdiget et udkast til opdatering af handlingsplanen, hvori de overordnede mål i forbindelse med bekæmpelse af terrorisme angives. Dette er bl.a. sket som en opfølgning på den Europæiske Sikkerhedsstrategi, der blev vedtaget i december 2003.

EU's nuværende indsats på området har navnlig været baseret på den handlingsplan, som EU-landenes stats- og regeringschefer vedtog den 21. september 2001, den dertil knyttede køreplan samt konklusionerne fra Rådet af 20. september 2001.

EU-samarbejdet er koncentreret om en styrkelse af det retlige og politimæssige samarbejde samt efterretningssamarbejdet, herunder udarbejdelse af fælles regionale og geografiske trusselsvurderinger - og i forlængelse heraf samarbejdet med tredjelande bl.a. i form af teknisk bistand til terrorbekæmpelse. Samarbejdet har endvidere fokus på bekæmpelse af terrorfinansiering og en skærpet grænsekontrol. Endelig væges samarbejdet med andre internationale fora, der varetager bekæmpelsen af terrorisme, herunder organer som FN og NATO, ligesom samarbejdet med Europol inden for rammerne af Europol-konventionen og USA prioriteres.

På baggrund af terrorangrebene i Madrid har formanden for Det Europæiske Råd foreslået, at Det Europæiske Råd på mødet den 25.-26. marts 2004 behandler spørgsmålet om kampen mod terrorisme og fremskynder implementeringen af den Europæiske Sikkerhedsstrategis anbefalinger vedrørende bekæmpelse af terrorisme. Det irske formandskab har fremlagt et udkast til en erklæring om terrorismebekæmpelse fra Det Europæiske Råd.

På det ekstraordinære rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 19. marts 2004 vil Rådet drøfte terrorbekæmpelse med udgangspunkt i formandskabets erklæringsudkast.

Erklæringsudkastet forudses tillige drøftet i Rådet (generelle anliggender) den 22. marts 2004 forud for drøftelse og vedtagelse i Det Europæiske Råd den 25.-26. marts 2004. Udkastet er oversendt til Folketingets Europaudvalgs fortrolige orientering.

Kommissionen har ligeledes den 17. marts 2004 udsendt et papir med kommissionens oplæg vedrørende bekæmpelse af terrorisme. Kommissionens papir er også oversendt til Folketingets Europaudvalg.

2. Indhold.

Formandskabets udkast til erklæring indeholder en række elementer inden for bl.a. politi- og strafferetligt samarbejde, grænsekontrol og eksterne relationer samt udkast til en opdatering af handlingsplanen, som indeholder strategiske prioritetsområder, der er baseret på den oprindelige handlingsplan fra september 2001.

Punkt 1. Indledning

Indledningsvis tager erklæringen afstand fra de voldsomme terrorhandlinger i Madrid den 11. marts 2004 og fremhæver samtidig, at bekæmpelsen af terrorisme er et fælles ansvar, der har høj prioritet i EU.

Punkt 2. Den Europæiske Sikkerhedsstrategi

Der henvises i erklæringen til, at den Europæiske Sikkerhedsstrategi, der blev vedtaget i december 2003, har identificeret terrorisme, som én af hovedtruslerne mod EU's interesser. Formandskabet, Rådets Generalsekretariat og Kommissionen er på den baggrund anmodet om at fremsætte konkrete forslag til implementering af strategien. I lyset af begivenhederne i Madrid slås det nu fast, at implementering af foranstaltninger, der kan bekæmpe terrorisme, har høj prioritet.

Punkt 3. Solidaritetsklausulen

Formandskabet foreslår, at stats- og regeringscheferne bliver enige om en politisk tilkendegivelse i form af en erklæring om at påtage sig forpligtelser indeholdt i solidaritetsklausulen i Konventets udkast til forfatningstraktat (art. I-42). Det hedder i erklæringsudkastet, at Unionen og dens medlemsstater, i solidaritetsklausulens ånd, handler i fællesskab på et solidarisk grundlag, hvis en medlemsstat udsættes for et terrorangreb, en naturkatastrofe eller en menneskeskabt katastrofe. Unionen tager alle de instrumenter i brug, der står til dens rådighed, herunder de militære midler, medlemsstaterne stiller til dens rådighed, med henblik på at forebygge terrortruslen på medlemsstaternes område, at beskytte de demokratiske institutioner og civilbefolkningen mod et eventuelt terrorangreb og at yde bistand til en medlemsstat på dennes område efter anmodning fra dens politiske myndigheder i tilfælde af et terrorangreb.

Punkt 4. Etablering af en sikkerhedskoordinator

Erklæringen indeholder et forslag om, at der skal udpeges en sikkerhedskoordinator inden for Rådets Generalsekretariat, der skal sikre overblik over eksisterende, relevante instrumenter med henblik på at styrke samarbejdet mellem EU-organer. Koordinatoren skal jævnligt afrapportere over for Rådet.

Punkt 5. Udbygning af det eksisterende samarbejde

Erklæringen peger på, at det eksisterende samarbejde skal udbygges.

(a) Juridiske foranstaltninger

En effektiv bekæmpelse af terrorisme forudsætter, at Rådets retsakter implementeres i alle medlemsstater. I den forbindelse er der opregnet en tidsplan for, hvornår en række allerede vedtag-

ne retsakter skal være implementeret i medlemsstaterne. Samtidig lægges der vægt på, at arbejdet med en række rammeafgørelser, der endnu er under forhandling, gives prioritet. Endvidere lægges der op til, at Rådet skal overveje, om der er behov for tiltag omkring logning af telekommunikation, grænseoverskridende forfølgning, udveksling af oplysninger om terrorister og oprettelse af et EU-register indeholdende oplysninger om domfældelser og rettighedsfrakendelser.

(b) Operationelt samarbejde

Der skal ligeledes ske en styrkelse af efterretningssamarbejdet mellem medlemsstaternes politi og efterretningsmyndigheder i form af en hurtig udveksling af oplysninger, der er relevante i forbindelse med bekæmpelse af terrorisme. I den forbindelse skal der ske en styrkelse af det praktiske samarbejde, særligt gennem fuld anvendelse af de muligheder, der allerede er for samarbejde inden for rammerne af Police Chiefs Task Force, Europol og Eurojust. Styrkelsen af det operationelle samarbejde om den interne sikkerhed skal koordineres af det såkaldte Artikel 36-Udvalg.

Endvidere skal sikkerheden i relation til våben, eksplosivstoffer mv. styrkes.

(c) Informationssystemer

Med henblik på at effektivisere anvendelsen af informationssystemer skal udviklingen af anden generation af Schengen Informationssystemet (SIS II) og det nye visuminformationssystem prioriteres.

(d) Styrkelse af grænsekontrol mv.

Endvidere skal der sikres en effektiv grænsekontrol og styrkelse af dokumentetsikkerheden, idet arbejdet med det foreslåede europæiske grænseagentur og anvendelsen af biometriske kendetegn i visa, opholdstilladelser og pas skal prioriteres.

Punkt 6. Fælles tilgang til bekæmpelse af terrorisme

Der skal nås en endelig aftale om retningslinier for en fælles tilgang til kampen mod terrorisme.

Punkt 7. Opdatering af handlingsplanen

Handlingsplanen fra Det Europæiske Råd af 21. september 2001 skal opdateres og de strategiske prioritetsområder skal udmøntes, således at Det Europæiske Råd kan blive orienteret om status på et møde i juni 2004.

Punkt 8. Effektivt efterretningssamarbejde

Erklæringen understreger vigtigheden af et effektivt efterretningssamarbejde i form af informationsudveksling og udarbejdelse af trusselsvurderinger. Samtidig lægges der vægt på yderligere udvikling af samarbejdet mellem Europol og efterretningstjenesterne.

Punkt 9. Bekæmpelse af finansiering af terrorisme

Bekæmpelsen af finansiering af terrorisme skal styrkes, bl.a. ved hjælp af øget informationsudveksling og øget samarbejde mellem de kompetente nationale henholdsvis offentlige myndigheder og private institutioner. Medlemsstaterne opfordres samtidig til at ratificere og implementere FN's terrorfinansieringskonvention.

Punkt 10. Transportsikkerhed og civilbeskyttelse

Den internationale transportsikkerhed skal styrkes, ligesom samarbejdet inden for de eksisterende EU-rammer om civilbeskyttelse skal styrkes. Kommissionen og Rådet opfordres samtidig til at iværksætte eventuelle tiltag, der kan sikre en effektiv håndtering af konsekvenserne af terrorangreb.

Punkt 11. Erstatning til ofre

Rådet anmodes om at vedtage et direktiv om erstatning til ofre for forbrydelser senest den 1. maj 2004.

Punkt 12. Internationalt samarbejde

Samarbejdet i FN-regi skal fortsættes med henblik på at opnå enighed om en globalkonvention om terrorisme. EU skal endvidere effektivisere det praktiske samarbejde med tredjelande om bekæmpelse af terrorisme, navnlig i form af udvikling af teknisk assistance-strategier. Samtidig skal der gennemføres en målrettet indsats som led i EU's udenrigspolitik over for tredjelande, som har behov for bistand til terrorbekæmpelse.

Punkt 13. Samarbejde med USA

EU vil endvidere styrke samarbejdet med USA navnlig med henblik på at overvåge trusselsbilledet.

Punkt 14. Den videre vej

Der lægges op til, at Det Europæiske Råd skal orienteres om fremskridtene på området i juni 2004.

3. Europa-Parlamentet.

Udkastet til rådskonklusioner vedrørende samarbejdet om bekæmpelse af terrorisme har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet.

4. Høring.

Der er ikke foretaget høring i anledning af udkastet til rådskonklusioner vedrørende samarbejdet om bekæmpelse af terrorisme.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har ikke været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Udkastet er ikke i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Rådskonklusioner er ikke juridisk bindende og har derfor ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Implementering af de enkelte dele af rådskonklusionerne kan have lovgivningsmæssige og/eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Udkastet til rådskonklusionerne efter 11. september 2001 blev forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg forud for det ekstraordinære rådsmøde den 20. september 2001. Et aktuelt notat om sagen blev oversendt den 18. september 2001. Rådskonklusionerne blev efterfølgende oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg den 21. september 2001.

Endvidere blev Folketingets Europaudvalg den 21. september 2001 orienteret om det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd samme dag. Folketingets Europaudvalg modtog efterfølgende den 25. september 2001 en mundtlig redegørelse for det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd, ligesom konklusionerne fra mødet er oversendt til udvalget.

Opfølgning på konklusionerne og handlingsplanen fra september 2001 har herudover været forelagt til orientering forud for den fællessamling i Rådet (økonomi og finans/retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. oktober 2001. Status på opfølgningen blev endvidere forelagt for Folketingets partier forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6.-7. december 2001. Aktuelt notat blev oversendt til Folketingets partier den 29. november 2001. Aktuelt notat om sagen blev efterfølgende oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg henholdsvis den 3. december 2001 og den 10. december 2001. Opfølgning på konklusionerne og handlingsplanen fra september 2001 har endelig været forelagt til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 13.-14. juni 2002.